

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkosik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 11.

Biharmegye és az alkotmány- védelem.

(—a.) Biharmegye alispánja országos érdekeltiségre igényt tartó témát vetett nagy bátorsággal a politikai szélesendbe. Ez a téma bár a szoros értelemben vett törvényhatósági élet terén mozog, mégis politikai háttérrel bír és nem nélküli a pikantiát.

Mikor a veszélyeztetett alkotmány védelmére sorakoztak a vármegyei és városi törvényhatóságok és ebben a nehéz küzdelemben igen sokan a törvényhatósági élet vezérei közül állásukat, kenyérüket is veszélyeztették, hogy megmentésük a magyar alkotmány épségét és kivívni segítsék a megszakított jogfolytonosság helyreállítását, a régi kurucságól híres Biharmegye nagyon hátul állott a küzdők sorában, sőt nem is küzdött, hanem ölbe tett kézzel nézte a testvér-törvényhatóságok kétségbeesett viaskodását.

No de a küzdelem eredményt ért el Biharvármegye nélkül is. Eredménye volt a jogfolytonosság helyreállítása, bére pe-

dig, melyet a törvényhatóságok maguk és az ország részére vivak ki, az alkotmánynak, különösen a törvényhatósági autonómiának újabb körülbástyázása, megerősítése az ugynevezett alkotmányvédő, garantialis törvényekkel.

Ha a küzdelem nem is kellett Biharvármegyének, annál inkább kell a bére. A 63 vármegye közül még egynek sem jutott eszébe, hogy autonómiájának védelmére az új garantialis törvényekben keressen segítséget. Biharvármegye alispánja már alkalmazni kezdi azt a belügyminiszter ellen, aki a vármegye idejéi költségvetéséből 46.000 koronát törölt s az ő százalék pótdadó emelést másfél perccel leszállította.

Mi abban a meggyőződésben voltunk, hogy a garantialis törvények tulajdonképpen holmi darabont kormányok önkénykedése ellen vannak hivatva megvédeni a törvényhatóságok féltett autonómiáját s ime Biharvármegye élelmes alispánja kisütötte, hogy a garantialis törvényekkel adót is lehet emelni s a nemzeti kormánynak is lehet kellemetlenkedni.

A bihari alispánt egyenes, őszinte magyar embernek ismerjük. Feltesszük róla, hogy e lépésének nincs más célja, mint vármegyéjének általa veszélyeztetettnek vélt érdekeit megvédeni. Távol áll

tőlünk meggyanusítani az ő szándékát, mintha ezzel kellemetlenkedni akarna a koalíció kormányának s azt úgy tünteti fel, mint a törvényhatósági autonómia elnyomóját.

De kétségkívül jókora adag politikai pikantiával bír mikor Tisza vármegyéje törvénysértéssel vádolja a koalíciós kormány belügyminiszterét.

Andrássy miniszter jelenleg Angolországban időzvé, csak akkor fog értesülni az ellene támasztott törvénysértés vádjáról, mikor már ez az ügy el lesz intézve. A garantialis törvények ugyanis nem engednek halasztást az ilyen természetű ügyekben, hanem köteleességé teszik a belügyminiszternek, hogy 6 nap alatt válaszoljon az alispán felterjesztésére. A válasz azután a közigazgatási bírósághoz fellebbezhető meg.

Nem kell azért féltetni Andrássy minisztert, kinek az alkotmányos érzéke és jogtisztelete a garantialis törvénnyel felérő garancia arra, hogy nem sérti meg a törvényt vagy az autonómiát.

Legfeljebb beszélnek megint egy kicsit Biharról meg más egyebekről, amikről pedig nem nagyon kívánatos, hogy beszéljenek, — meg lesz egy kis nyári szenzáció ebben a most beállott politikai széicsendben.

Valódi Panama-kalap 6 korona PFAFF-nál.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Sóhajítás a tengeren.

Nagy, kék tengerpart sós porondján
 Valaki áll.
 Végig tekint a sima vizen
 S erre kiált.

Valakit vár e messze partról,
 Talán engem.
 Soha sem látott. Soha sem láttam
 Életemben.

De valami rokon-borongás
 Jár fölöttünk.
 Talán szeret. S én is. S egy tenger
 Van közöttünk!

Harsányi Lajos.

A völgyi kolostor.

— A pünkösdkor tartott «Pozsonyi Virágjátékokon»
 dícsérettel kiütetett költemény. —

Irta: Ifj. Molnár Károly.

A hegytetőn még ég napsugár,
 Még tűzben áll a szirtes hegyorom,
 A völgyre az alkony lassan leszáll,
 Ott ül már árnya a kolostoron,
 Parányi cella négy fala közé,
 Ahol komor barát kulcsol kezét
 S imára térdel feszület elé,
 Magát belopja az emlékezet.

Az emlék ez: ott küzdött künn, a harc
 Éhes porondját vérrel festve be;
 Hátát sohasem látta ellenarc,
 Nagy vezér volt, tanuja sok sebe.
 Akkor utána ezrek törtető
 Vészes hulláma vitt rémes halált;
 Ha leborult elé kéztördelő
 Özvegy, ha kért, kegyelmet nem talált.

Akkor szavára ha megnyílt a mély
 Tüzes pokolnak örvénykebele:

Hadtetekre borult le fényes éj,
 Ellenségek hullottak el bele.
 Akkor kezébe gyilkot hordozta . . .
 És most e kézbe szent arcot temet,
 Mert, hogy szabad lón a féltett haza:
 Barátnak állt ő . . . így emlékezett.

S hogy most félne a kulcsolt kéz felett
 És Jézusának nézi sebeit;
 Önönmagáról mindent elfeled,
 A harc, a mult dicső emlékeit . . .
 Amint így ring a szent hullámokon,
 A multnak elfeledve mindenét:
 Mégis, mégis egy tépett lobogón
 Felejtí két imádkozó szemét.

A zászlóm! felkiált s a könny
 Fürösztöni arcát gyorsan ellepi;
 A drága zászló! és a nagy öröm
 Szent tengerén fürödni érzeti.
 Kitarja karjait, mikéntha ott
 Látná lerongyolt barci zászlóját,
 Mintha ölelné azt az elkopott
 Hü cimborát . . . a vén, komor barát . . .

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú mütermekben ugy

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában

hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árrban lesz kiárustva.

angol kosztümök, mint francia

ruhák **rendkívül olcsó**

árban elvállaltatnak.

Szünet a politikában. A parlamenti élet utolsó fejezete lejátszódott: az összeegyeztető bizottság konstatálta, hogy a képviselőház és a főrendiház által elfogadott törvényjavaslatok szóról-szóra megegyeztek s délután már viszi a posta a kabinetirodába szentesítés alá az új törvényeket. Ezzel a magyar politikai élet hosszú hónapokra megszűnt s legfőljebb a horvátországi kellemetlenségek fogják zavarni a csöndet. Annál nagyobb a munka a miniszteri hivatalokban, melyek már most készülnek a nehéz és erős őszi kampányra. A belminisztériumban az általános választói jog előkészítésén dolgoznak, a pénzügyminisztériumban a költségvetés tételeit állítják össze, a honvédelmi minisztériumnak a katonai kérdések rendezésének tervei adnak gondot a kultuszminisztérium is siet előkészíteni törvénytervezeteit, hogy őszre minden megleljen.

A horvát helyzet. Josipovich Géza horvát miniszter a horvátországi helyzetről ezeket mondta egy újságitónak:

— Lnhetséges és kívánatos a béke, de sajnos, nem valószínű. Az utolsó hetekben folyt tárgyalásokról biztos, hogy azokat a horvátok kezdték, de sok jelentőséget így sem szabad azoknak tulajdonítani. Őszig itt szünet fog beállni. Esetleg akkor újra lesznek béketárgyalások. De nekünk el kell készülnünk arra, hogy a mostani állapot még hosszú ideig fog tartani, mert a kibontakozás csak lassan következhetik be. Az országgyűlést csak ősszel hívják megint össze. Ez elé terjesztik a költségvetést és egész sor javaslatot, melylyel megakarják valósítani a bán programját. Ha ezek tárgyalását a koalíció megtagadja, haladéktalanul fel fogják oszlant; az országgyűlést. A koalíció tegjai a bán bukásáról terjesztenek híreket, de ezek alaptala-

nok, mert a bán helyén fog maradni, amíg feladatát teljesítette. És ez hosszú időt fog igénybe venni.

A legujabb bihari eset.

Tegnap számunkban megemlítettük, hogy a miniszter a vármegye közszükségleti alapjának költségvetését csak nagy törlésekkel hagyta jóvá. A törlések olyan természetűek, hogy a megye gazdálkodását könnyen megzavarják. E miatt az alispán tegnap terjedelmes előterjesztéssel élt. Az előterjesztés szövegéből adjuk a következő lényegesebb részeket:

»Belügyminiszter Ur a folyó évi július hó 2 án kelt és nálam mai napon beiktatott leiratával a vármegye közönségének 1034—907. sz. véghatározatával a közszükségleti alapra kivett öt százalékos törvényhatósági pótdót azon alapon szállította le 3 és fél százalékra, mert a törvényhatósági bizottság a vármegyei tiszt nyugdíj-alap kiadásainak fedeztetése végett, már ez évre másfél százalék külön pótdót vett ki és így a vármegye közönsége az 1883. évi XV. t.-c. 13. §-a értelmében a törvényhozás engedélye nélkül kivethető 5 százalék maximális pótdót meghaladta.

Nevezett miniszter Ur ezen leiratában még azt is kijelenti, hogy a három és fél százalékos pótdót kivételét is csak azon esetben engedélyezi, ha a 104115—907. sz. leiratában foglalt indokok alapján a törvényhatósági bizottság a jegyzői nyugdíj-alap hiányának fedezéséről nem törvényhatósági pótdót, hanem a községekre kivetendő járulékok utján gondoskodik.

Belügyminiszter Ur ezen intézkedése ellen az 1906. évi XXVI. t.-c. 38. §-ának 2. pontja és a közigazgatási bíróság hatásköréről szóló 1907. évi LX. t.-c. 1. §. alapját a közigazgatási bíróság előtti eljárásnak lévén helye, erről az

utóbbi idézett törvény 7. §-ának első bekezdése értelmében jelentésemet ezennel megteszem és felkérem főispán urat, hogy e tárgyban 24 óra alatt belügyminiszter urhoz előterjesztést tenni sziveskedjék.

Belügyminiszter ur intézkedését a törvényhatóságra sérelmesnek tartom, mert az alább kifejtett indokoknál fogva a törvényhatósággal szemben a hatósági jogot törvényellenesen gyakorolja, illetve törvényt sért.

Ezután indokolja az alispán a megye eljárását.

A jóváhagyás megtagadására vonatkozólag a következőket mondja az alispán:

»Az 1883. évi XV. t.-c. 15. §-ának azon intézkedése szerint a belügyminiszter ur az esetben tagadhatja meg a megye határozatainak jóváhagyását, ha az alapok rendelkezésüktől elvonatni szándékoltnak, vagy azoknak töké állománya támadatnék meg.

Fejtegeti ezután az alispán a miniszteri leiratnak a törvényvel szemben való ellentétes állását a jegyzői nyugdíj alapra vonatkozó részében.

Végül pedig a következőket írja:

»A törvényvel ellentétben állónak tartom belügyminiszter ur azon intézkedését is, hogy a vármegyei közszükségleti alap költségvetésében változásokat rendelt el, mert ezen költségvetés az 1883. évi XV. t.-c. 7. §-ában foglalt követelményeknek megfelel. A megyei törzsvagyont nem csonkítatik és ezen költségvetés, illetve az igénybe vehető pótdót kivételére ellenfolyamodás nem történt.

Felkérem Főispán Urat, hogy ezen felterjesztésemet a Belügyminiszter Urhoz felterjeszteni sziveskedjék, ahol is azt kérelmezem, hogy a fentebb előírt indokok alapján sérelmes rendelkezését hatályon kívül helyezni és a közszükségleti alap költségvetését jóváhagyni méltóztassék, mert ellenkező esetben kénytelen leszek az ellen az 1907. évi LX. t.-c. utján a közigazgatási bírósághoz a törvényhatósági bizottság utján panasszal élni.

Az alispán eme előterjesztése zöld papíron lett átküldve a főispánhoz, aki azt még a délután felterjesztette.

A törvény intézkedése szerint a miniszter a felterjesztésre köteles 6 nap alatt választ adni, mert különben a válasz késése olyannak tekintendő. Mintha a miniszter nem volna hajlandó a megye felterjesztését figyelembe venni.

A miniszter késedelmes eljárása esetén az alispán rendkívüli közgyűlés összehívása iránt köteles előterjesztéssel élni.

A törvényhatóság pedig a közigazgatási bírósághoz kell, hogy terelje az ügyet.

Törvényjavaslat a helyi érdekű vasutakról.

— A kereskedelmi minisztérium törvénytervezete. —

Még Tisza Kálmán kormánya ígerte meg az országgyűlésen az új helyi érdekű vasuti törvényjavaslat beterjesztését. Azóta minden kormány megismételte az ígérteit, de egyik

Tisztelettel:

Hizsnyán János

férfi szabó

Nagyvárad, Kolozsvári-utca 37. sz. a.

Egy hadsereg megyen a völgyön át.
Vezérkarával az agg fővezér
A vén kolostor tornyos ajtaját
Benyitja s megpihenni ott betér.
Egy páter neki sorra nyitogat
Könyvtárt, képtárt ősrégi templomot;
Mesél a multról szaporán sokat,
Mutat sok régi emlékmótot.

A vendégeknek sorra bémutat,
Apró cellákban agg barátokat;
Mindnek kijár őszinte bámulat,
Mert mind kiváló, mind tud oly sokat.
Megáll majd végre egy ajtó előtt
A vén prior meg a vendégsereg;
Itt szól a páter: most nézzétek őt!
Belépnek, az némán rájuk mered.

Urak, nézzétek, itt egy áruló,
A hadseregtől esalfán elszökött,
S hogy meg ne büntesse halálgyólyó:
Közénk jöve, barátunk öltözött.
S mert elhagyá a zászlót hűtelen:
Vezeklő lelkét most kin tépdési;
Lefolyott jajja helyt új jajj terem
S megváltóul végercét itt lesi.

Felnéz a vádlott, kiegyenesül,
Arcát a szégyen pirja önti el.
Minthogy ő szökött el hűtlenül?
S tagadni készül izmos ökleivel.

Szeme kigyul, mint forró krátere
A felkavart hegy felfött méhinek . . .
De a keresztre intve pátere:
Szétfolytak arcán a meggyült színek . . .

Keresztbe rakva ernyedt karjait
Lehajtott feje mélyen földre néz,
S imára nyitja sápadt ajkait:
Megtette néz a sok vendég vitéz . . .
Magára hagyják cella csöndjibe . . .
Künn szól a páter: tudjátok, ki ez?
Kilene esatának bátor győztese,
Barátságának nagy vezért fedez.

S az árulás? ámúlnak az urak,
— Hamis beszéd s csak vád s alaptalan!
Csak mutattam: a tiszta öntudat
S a keresztnek mily nagy hatalma van.
Szemére lobbantam előttemek
A hadi legnagyobb gyalázatát:
Már-már kitört, de im a feszület
Előtt magát megadta a barát.

Lassu morajjal tünt el a sereg.
Utána mentek némán tisztelei.
Akit tekintetik benn megvetett,
Most már azt mind csodálva tiszteli . . .
A hegytetőn letűnt a napsugár
Sötétbe hagyva völgy kolostorát.
Künn éji baglyok bús csapatja jár,
Benn könnyét szarítgatja egy barát.

ÉRTESÍTÉS. Angol és honi gyártmányú szövetszövetkezők megérkeztek, kérem a nagyérdemű közönséget, valamint igen tisztelt eddigi megrendelőimet, sziveskedjenek **nyári férfi-ruha szükségleteiket**

míg újdonságaim tartanak, nálam megrendelni. Saját felügyeletem alatt vezetett műhelyben alkalmam van a legujabb fazonokban, a legelegánsabb uri ruhákat a legrövidebb idő alatt elkészíteni. Szives partfogást kérve vagyok

sem váltotta be. Ezt az ígéretet akarja az ősszel egybeülő országgyűlésen beváltani Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter. Mielőtt azonban ezt tenné, célszerűnek tartotta a törvényjavaslatot közzétenni, hogy a legszélesebb kritika nyilvánulhasson meg ezzel szemben.

A törvényjavaslat előadói tervezete, mely részletes indokolásával együtt tegnap jelent meg. Az alsóbbrendű vasutakról szóló törvénytervezet címet viseli és ezzel egyidejűleg Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter két külön vaskos kötetre terjedő munkát is adott ki, melynek I. kötete a törvényjavaslatban tárgyalt vasuti kérdésekre vonatkozó hazai anyagot és statisztikai adatokat, valamint a helyi érdekű vasuti törvények revíziójára vonatkozólag a nyilvánosság terén kifejezésre juttatott kívánásokat és javaslatokat tartalmazza, II. kötete pedig a vonatkozó külföldi anyagot foglalja magában.

A 95. szakaszból álló törvényjavaslat nem szorítokozik, csupán a helyi érdekű vasutakról szóló törvények módosítása, hanem ezen felül még három főirányban is tartalmaz szervezési intézkedéseket.

Nevezetesen a) megteremti az egészen egyszerű berendezésű s ekként olcsón építhető gazdasági vasutak típusát, b) szabályozza a közuti vasutak és a saját használatu vasutak eddigelé többé-kevésbé rendezetlen és inkább csak a közigazgatási gyakorlat alapján nyugvó jogviszonyait, c) a törvényjavaslat rendezni igyekszik a helyi érdekű, a gazdasági, a közuti és a saját használatu vasutak feletti felügyeletnek, a felelősségi fórumoknak kérdését is, hogy akként eleje vételessék a hatásköri összeköttetéseknek, melyek különösen a vasuti rendezés terén közgazdasági gyakorlatokat egész sajátlagosan jellemzik.

A törvényjavaslat hat címre oszlik. Az I. cím az általános határozatokat tartalmazza, a II. cím a helyi érdekű vasutakról, a III. cím a gazdasági vasutakról, a IV. cím a közuti vasutakról, az V. cím a saját használatu vasutakról szól, míg a VI. cím az átmeneti és záró határozatokat foglalja magában.

A törvénytervezetből ismertetjük a közuti vasutak jogviszonyai rendezéséről szóló pontokat.

Eltérő fontosabb intézkedések:

a) A közuti vasutakat a belügyminiszterrel, illetőleg a bállal. egyetértéssel a kereskedelemügyi miniszter engedélyezi, de ha a vasut egy város vagy község területén terjed, vagy közforgalmu vasúthoz illetőleg víziúthoz csatlakozik, a minisztérium hozzájárulása szükséges. (61. §.)

b) Fővasutaknak helyi érdekű, vagy gazdasági vasutaknak valamely város vagy község belterületére való bevezetését a közuti vasut részére biztosított külön jogok nem akadályozhatják.

Fővasutak létesítése érdekében a közuti vasut engedélye — bírói kártalanítás mellett — hatályon kívül helyezhető.

c) Közuti vasut elsőbbségi kötvényeket csak akkor bocsáthat ki, ha telekkönyvbe van vezetve, A központi telekkönyvezés fakultatív, (72. és 88. §.)

d) A községek és törvényhatóságok épp úgy segíyezhetik a közuti vasutakat, mint a helyi érdekű vasutakat, a közuti alap kivételével, mely ily célra igénybe nem vehető. (72. §.)

A kereskedelemügyi miniszter a törvényjavaslat előadói terezetével szemben még véglegesen állást nem foglalt s e közzétételnek éppen ez a célja, hogy az érdekelt szakköröknek, valamint a közvéleménynek mód és lehetőség nyujtassék arra, hogy e törvényjavaslattal szemben észrevételeiket még annak végleges megszövegezése előtt megtehessék.

A kereskedelemügyi miniszter e célból a törvényjavaslatot az érdekelt szakkörök részvételével értekezletileg kívánja tárgyalatni, mely tekintettel arra, hogy e törvényjavaslatot a kormány ígéretéhez képest az ősi ülészek elején az országgyűlésbe benyújtani kívánja, augusztus hó első felében fog megtartatni.

A novella.

Diadalt ült a reakció: olyan novellát írt a magyar törvénytárba, hogy minden hitelező zörögni érzi rá a pénz helyett a csontjait.

Humorosan indult a novella: dobálózott vele a bizottság, a t. ház, a bal és a jobbpárt. Kacagott rajta az ország és ime, most a hitelezők kacagó szája pilszegőre fordult. A komikusnak indult novella tragikusra késeült fordulni.

Tekintettel a szegény hitelezők sanyaru jövőjére, mentő tanulmányutra indulnak s annak eredményét az alábbiakban közöljük. Előre is ki kell jelentenünk azt az öröndetes eredményt, hogy a hitelezők vánkosságát az új törvény hatása alatt sem fogják el licitálni a szivtelen adósok s még ha nyugdíjka vonulnak is fáradozó munkájuk után, akkor sem fogják lefoglalni a közadósok szakszervezete javára,

Marad a hitelezők számára fedezet bőven.

I. Nem lehet lefoglalni két szoba butort. Ez igaz. De mi következik ebből? Az, hogy csak az fog venni két szoba butort, aki ki is fizeti. Nem lehet tehát ezentul 10 koronáért árverésen megvenni az egész hálószoba berendezést, hanem Thonet-széket, azt is az üzletben. A hitelezők ugyanis eleget keseregtek, milyen rut fajtatja az emberiségnek az árverési hiéna. Nos hát a hitelezők ezentul megszabadulnak az árverési hiénákkal való, cseppet sem kívánatos társaságtól.

II. Nem lehet lefoglalni a paraszt háziállatait Eddig az volt a divat, hogy adtak hitelt boldognak-boldogtalannak ott a falvakon ha csak házi állatai voltak. A hitelező kifizte az árverést, a licitáción potomáron megvette a házi állatokat ő bérke adta ismét a parasztnak. Az adós fizette a 8 százalék kamatot és a 10 százalék haszonbért Erre azt fogták rá, hogy ez uzsor. Rágalom! No de ezentul lehetlenség lévén az efféle kis üzlet, a rágalom elnémul — és elnémul oly csomó uzsorás is. A hitelezők pedig megszabadulnak az uzsora vadjától — sőt részben amely lehetőségétől is.

Még ez is semmi.

III. A könnyelmű hitelezőkről is gondoskodás történik. Nincs könnyelműbb ember, mint aki piktoroknak s más efféle bohémeknek hitelez. Volt is nagy mozgalom bohémiában s a festők özv. Etsedy Alberttel élükön memorandumot adtak be,

hogy ha a marhát mentesítik a végrőhajtó elől, ugyanoda sorozzák be a festményeket is, nehogy azokat lefoglalják. Itt azonban a törvényhozás tekintettel volt a hitelezők jogos érdekeire s a reformba nem ment bele. Le lehet foglalni a megyeházán ezentul kiállítandó összes képeket ezentul is, akár névértékükben. Volt ott 30,000 koronás remekmű az idén is nem egy, amelyeken táncolt a vörös viz s a kék napfényben zöld tehének sárga árnyéka borult a narancsszinű hullámokra. Ezeket mind le lehet foglalni napostul, árnyékostul, tehenestül. Ha nem ad érte senki egy fityingt még árverésen sem, hát az nem a törvény hibája.

Szóval: nem olyan fekete a novella, mint festik. S higyjék el a szegény hitelezők, most is csak üres vigasz marad az adósok kapléja:

Pénzem, az ninesen nekem,
De van egy novellám . . .

Egy novella, amelyért pénzt ugyan nem ad a zsidó sem!

Előfizetési felhívás.

A félév kezdetén bizalommal fordulunk olvasóinkhoz, kérve az előfizetés megújítását és lapunk terjesztését szélesebb körökben.

A mi lapunk az ő olvasóiban nem csupán előfizetőit látja. Tábor vagyunk, egy tábor a lap az ő olvasóival, a tábor lobogóján pedig a keresztény Magyarország jelszava van felírva. Ezért küzdünk azzal a rendületlen meggyőződéssel, hogy Magyarország jövője attól függ, mennyire képes egész szervezetét, közszellemét és közéletét átítatni a keresztény eszmékkel?

Kereszténység és magyarság: e két gondolat együttesen biztosítja a jövőt. A keresztény magyar közönséghez fordulunk tehát most is, kérve lapunk támogatását, terjesztését. Ami győzelmünk mindnyájunk diadala s ez a diadal Magyarország szebb jövőjének biztos záloga.

Lapunk előfizetési ára marad a régi:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 "

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 "

A »TISZANTUL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

Lipót Szalvátor királyi herceg
Nagyváradon.

Tegnap este minden hivatalos fogadtatás mellőzésével, katonás egyszerűséggel érkezett

Elsőrendű angol férfi divat
szabó üzlet.

PRÓKAY M.

Nagyteleki-utca 10. szám.

ahol már megérkeztek a legizlésebben összeállított angol és belföldi szövet különleges-ségek. Kitűnő szabás pontos kiszolgálás.

====Vidéki meghívásra bárhol megjelenek mintáimmal.====

meg Nagyváradra az uralkodóház egyik tagja, Lipót Szalvátor kir. herceg, a magyar-osztrák tűzértség főfelügyelője.

A kir. herceg mellőzni kívánta a hivatalos fogadtatást s így a megérkezés minden nevezetesebb külsőség nélkül folyt le. A kir. herceg szalonkocsiját a fél 9 kor érkező kolozsvári vegyes vonathoz csatolták. Alig érkezett meg a vonat, azonnal látható lett a kir. herceg magas, délceg alakja. A kir. herceg tűzértábornoki egyenruhát viselt. Meghallgatta a vonatot kísérő államfő vasuti főfelügyelő jelentését, azután szárnysegédével a kijárat felé indult. A kijáratnál a perronon és az indóház előtti téren pár száz főnyi tömeg gyűlt össze. Eljenzés nem hallatszott, azonban a merre a magas vendég elhaladt, némán, kalaplevéve fogadta a közönség, a kir. herceg pedig katonás tisztelettel köszönt vissza.

Az indóház előtt a város két díszfogata várt. A kir. herceg ruganyos léptekkel az első kocsihoz sietett, szárnysegédével együtt beleült s elhajtattott. A második kocsi felrakták a kirendelt tűzerek a málhákat s az is elindult.

Kint az állomáson egyetlen tiszt sem volt látható. A Rimanóczy-szálloda Körös-felőli bejáratánál Grünzweig Anton vezérőrnagy, hadosztályparancsnok, az összes csapatparancsnokok és Dietrich tüzérezredes vezetése alatt tűzértiszti kar várt a kir. hercegre. A mint a vendég megérkezett, Grünzweig tábornok jelentkezett előtte, majd a csapatparancsnokok és a tűzértisztek és tiszthelyettesek bemutatkozása következett. A kir. herceg valamennyivel kezelt fogott s megkérdezte, mióta szolgálnak?

A bemutatkozások után Lipót Szalvátor herceg lakosztályába vonult vissza s átöltözött; ez a lakosztály a Rimanóczy-szálloda első emeleti négy szobáját foglalja el, a Bémer-térre néző erkélyes sarok szobától jobbra. A tisztiek ezalatt az étteremben gyülekeztek. Kisvártatva megjelent a kir. herceg, aki azután a tisztikar társaságában vacsorált s közben szívélyesen elbeszélgetett a nagyváradai tisztekkel.

Ma, mint hírlik, délután a Püspök-fürdőbe rándul ki a magas vendég. Holnap lögyakorlat lesz Kardó mellett a visszafutó csövű új ágyukkal, este pedig a Félix-fürdő vendége lesz a kir. herceg.

Lipót Szalvátor kir. herceg, mint az első benyomásokból látszik, elegáns megjelenésű, magas termetű, szívélyes modoru. Erdeklődik minden iránt. Beszéli, hogy Kolozsvárt elindulása előtt lefényképezte Mátyás király lovas szobrát; a lemez előhívására már csak Nagyváradon kerül a sor. Hogy itt mit fog lefényképezni s hogy egyáltalán talál-e lefényképezni valót, az még a jövő titka.

* **Értesítés.** A Szent László templomban a festési munkálatok tartama alatt isteni tiszteletek nem tartatnak, hanem a Teleky-utcai kápolnában, ahol ugyanazon időben tartatnak, mint a Szent László templomban szokásosak. A festési munkálatok körülbelül szeptember közepéig fognak tartani.

* **Arany János-utca Nagyváradon.** A Teleky- és Beöthy Odón-utcák között nyitott új utcán már egymás után építik a házakat. Az új utcának az elnevezése tárgyában az ottani ház és telektulajdonosok most azon kérelemmel járultak Nagyvárad város törvényhatósága elé, hogy a még név nélküli utcát Arany János-utcának nevezzék el. A kérelmet bizonyára készséggel teljesíti Nagyvárad város törvényhatósága.

* **Aszfaltozzák az utcákat.** Nagyvárad utcáin megkezdtek a járdák aszfaltozásának előmunkálatait. Lukács György-, Sztaroveszky-, Csengery-, Kálvária- és Kolozsvári-utcákon a csatornák házi vezetékét készíti, hogy a csatornázáskor ne kelljen újból felbontani az aszfalt-járdát. Az említett utcák most fel vannak minden ház előtt ásva s a közlekedés sok bajjal jár. De hát ezen keresztül kell esni. A napokban már az aszfaltozást is megkezdik. Ha a megkezdett gyors tempóban viszik keresztül az összes járdák építését, mire az ősz bekövetkezik, utcáink egy része egészen más képet nyújt.

* **A tüdőbetegek vizellátása.** A tüdőbajosok hegyi üdülőhelyének vizellátása eddig sok nehézséggel járt. Nemcsak kellő mennyiségű ivóvízről kell gondoskodni a tüdőbetegek részére, hanem a szomszédságban elvonuló ut állandó locsolásáról is intézkedni kellett. A vizellátás teljesítését Rimler Károly polgármester a város részéről biztosította, azonban a súlyos locsolóhordókat nagyon nehéz volna a hegyre felhuzatni, ezért más megoldásról gondoskodtak. A város egy szamarat, hozzávaló talyigát s egy 200 literes hordót szerzett be s ezzel hordatják fel a hegyi üdülőhöz a szükséges vízmennyiséget.

* **Eljegyzések.** Özv. idős Rimanóczy Kálmánét eljegyezte dr. Debrezény Lajos. — Hegyesi Pál megyei árvászéki úlnök, néhai Hegyesi Márton ügyvéd fia eljegyezte Csurgay Boriskát, dr. Csulyok Béla kir. törvényszéki bíró kedves leányát.

* **A rendőrség szaporítása.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a folyó évi költségvetés tárgyalásánál elhatározta, hogy a rendőrlégénységet szaporítja és pedig 8 első osztályú lovasrendőri, 4 másodosztályú gyalogrendőri állást szervez, azonkívül 5 első osztályú gyalogrendőr helyett 5 rendőrelőőr állást rendszeresít. Ezen új állásokra évi 10092 kor. 80 fillér szükséges, amelyre nézve a közgyűlés akként határozott, hogy egy harmadát a közevetvám-alapból, egyharmadát a fogyasztási adók bevételeiből és egyharmadát a házipénztárból fedezik. A belügyminiszter a rendőrség szaporítására vonatkozó határozatot jóváhagyta, a fedezetre nézve azonban lényeges változtatást tett. Nevezetesen az egész 10092 korona költséget a házipénztár köteles viselni. Kijelenti ugyanis, hogy a vámbevételek a vámtárgyak fenntartására fordítandók s ha több jön be a vámokon, mint ami a fenntartásra szükséges, az esetben a vámdíjtételek leszállítandók. A rendőrség nem tekinthető a vámok kezelése körül közreműködő személyzetnek s így a vámbev-

telekből nem is igényelhet semmit. Éppen így van a fogyasztási adóknál. Tehát ez a házi pénztárra háruló mintegy 1300 korona újabb közköltő-emelést fog előidézni a jövő évre.

* **A kisiparosok a városi építkezésnél.** Fey Rezső nagyváradai bádigos iparos panasz kérvényt intézett a kereskedelmi miniszterhez, amelyben kitéjti, hogy Nagyvárad városa a közszállítási szabályrendelet figyelmen kívül hagyásával a nyári szinkör építésére nem írta ki a pályázatot munkanemenként is, hanem csupán az összes építési munkálatokra egyben. Ezen eljárással lehetetlenné tette a város, hogy kis iparosok is pályázhassanak. Fey Rezső ennek dacára pályázott a bádigos és vízvezetési munkákra, de pályázatát nem vették figyelembe a szinkör építésére hivatkozva. A panaszt a kereskedelmi miniszter áttette a belügyminiszterhez, ahonnan tegnap azzal érkezett le a panasz kérvénye Nagyvárad várossához, azzal, hogy az ügyre vonatkozó iratok felterjesztése kapcsán jelentést tegyen.

* **A pénzügyintézetek szövetségének ülése.** A Magyarországi Pénzügyintézetek Országos Szövetsége biharmegyei bizottsága folyó 1908 évi július hó 18-án szombaton d. u. 3 órakor Nagyváradon, a Kereskedelmi Csarnok helyiségében ülést tart, melyre a Szövetség tagjait azon kéréssel hívjuk meg, hogy tekintettel a tárgyalás alá kerülő rendkívül fontos ügyre, az értekezleten lehetőleg teljes számban megjelenjen, illetve arra képviselőit kiküldeni szíveskedjenek. Az ülés egyedüli tárgya: a végrehajtási törvény meghozatala alkalmából a vidéki pénzügyintézetek állásfoglalása és a szükséges lépések megtétele fölötti határozathozatal. Nagyváradon, 1908 évi július hó 11-én. A biharmegyei bizottság nevében: Dr. Adorján Ármán, biz. titkár. Dr. Hoványi Géza biz. elnök.

* **Ijedtségében felakasztotta magát.** Nagyvárosi emberek tudják azt jól, hogy ha tíz hónapon keresztül akár milyen szépen és jól is bánjanak a cselédekkel — ha eljön az aratás ideje — ott hagyja a cseléd a gazdáját köhyörtelenül. Ilyenkor jön a levél a cselédnek, hogy édes anyja súlyos beteg jöjjön haza sőt jön sürgöny is, hogy már haldozik is! Minden elképzelhető furfanggal igyekeznek haza menni az aratásra s ha pedig szépen nem sikerül, hát szöknek. Egy ilyen szökést életével firett meg özv. Kovács Károlyné gyulai lakos. Sarkadon volt szolgálatban mikor elérkezett az aratás ideje. Az alig 26 éves csinos fiatal özeveg vágyott nagyon haza. Kérte is a gazdáját engedné őt el. A gazdája azonban nem teljesítette a kérését, mert a házi teendők ezt nem engedték meg, özv. Kovács Károlyné erre megszökött és szerencsésen haza is érkezett Sarkadra. A célját elérte asszony kijárt az aratókkal dolgozni. Tegnap vígan szót a nóta az aratók között midőn hírül hozza valaki, hogy a csendőrök keresik özv. Kovács Károlyt. Azonnal tisztában volt a helyzettel — tudta, hogy a csendőrök visszaviszik gazdájához. E feletti félelmében hazafutott és felakasztotta magát. Mire észrevették már halott volt.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulózis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerüzletekben. — Ára övegenként 4.— korona.

* **Játék a fegyverrel** A könnyelmű játék a fegyverrel, melynek oly sok ember élett már áldozatul, ma ismét áldozatot követelt. Csehi község pusztáján történt a szerencsétlenség, melynek áldozata élet-halál között fekszik a nagyváradi zsidókorházban. *Dávid Flóra* csehi gazdálkodónak dolga akadt a község határában levő pusztán. Utközben találkozott *Bráza János* földijével és együtt folytatták utjokat. A mezőn egy buza kereszt előtt elhaladva észrevették, hogy oda van támasztva *Vajna János* mező-őr fegyvere. *Dávid Flóra* felvette a fegyvert és társának megmutatta, hogy gyakorlatozott ő katonáéknál, majd pedig három lépésnyi távolságra felállította Brázát és a megtöltött fegyverrel «kész» állásba állt, majd önmagának tüzet vezetett és lőtt. A következő pillanatban a szerencsétlen *Bráza János* átlőtt tüdővel feküdt az országút porában. *Dávid Flórá*t letartóztatták.

* **Csökken a kivándorlás.** Az 1908. év első felében kiadott a rendőrség 57 utlevelet, melyek közül 48 Európára, 9 pedig Amerikába szolt. A múlt évi időszakhoz képest tehát mikor 127 kiadott utlevél közül 73 drb. kivándorlók váltottak a kivándorlás csökkenése nagy mérvben mutatkozik. A 9 kivándorlóval szemben a jelen év első felében 81 külföldi szállott meg Nagyváradon, s ezen külföldiek közül csak 13 távozott el Nagyváradról. Itt maradt tehát 68 külföldi ez-k közül egy rabinus, egy kosárkötő, iparos 4 nevelőnő. 2 benne és 60 munkás.

* **Hajsza a háztetőn.** Az elmúlt éjjel pontban tizenkét óraker Budapest s Tökölly uton föl és alá járkáló publikum érdekes és izgatóság volt a szemtanuja A detektíveknek jelentették hogy az éjszaka nagy betörés készül Balog Ernő fűszerboltjába, amely a Tökölly-ut 36. száma alatt van. A titkosrendőrök kapuzárás után elrejtőztek a ház udvarára. Vártak körülbelül másfél órát, amikor a pince felől zajt hallottak. Egyszerre nyílt az ajtó és nagy óvatossággal kibujt két fiatal bajszatlan suhanc. Osszebeszéltek majd igazgatták a szerszámaikat De ez olyan csörömpölést okozott hogy maguk a fiúk is megijedtek és futottak az emelet felé innen pedig a padlásra, amelynek ajtaját már előre kinyitották, hogy készen legyen a menekülésre. A padlás ablakán aztán a háztetőre futottak. A 36-os számú házról azután iramodtak a szomszédos ház tetejére és kerestek mint az üldözött ürgék egy lyukat amelyen át biztos uelyre bujhatnak. A detektívek utánuk mentek de nyomon nem tudták követni őket. A 34-es ház tetejéről átmásztak a 32-es ház tetejére. Itt hirtelen nyomuk veszett. Nem látta senki őket, pedig az utcán már akkor már nagy tömeg gyűlt össze, aki nézte az érdekes hajszát. A titkosrendőrök tűzoltóságot kértek, Nagy létrákkal megjöttek a tűzoltók, oda is támasztották a létrákat, de csak nem mert oda a kupola alá menni egy sem, ahol a fiúk elrejtőztek. Végre Pólya Béla detektív derekára egy kötelet erősítettek és ez egymaga lefűlelte a két betörőt. Egészen fiatalok még mind a

ketten, tizennyolc esztendősek és soha még büntetve nem voltak. A kapitányságra kísérték.

* **Amerikai panasz a polgármesterhez.** Keresztesi József bérkocsis 1905. évben kivándorolt családotól Amerikába Nejét és 3 gyermekét magával vitte, két kis lányát azonban, mivel ezek utiköltségét nem tudta fedezni, itt hagyta nővérénél. Egy hónappal ezelőtt Keresztesi, aki New-York mellett, Port-Ambeyban telepedett meg, hajójegyet küldött két itt maradt gyermekének, hogy ezek is utána jöjjenek. Minthogy azonban a két leánygyermek egyike 14 a másik pedig 16 éves, nem kaphattak utlevelet, mert a törvény és rendeletek értelmében kiskorú nő csak megbízható felnőtt kísérelvel mehet Amerikába. Az amerikai bevándorlást korlátozó törvény értelmében pedig 16 éven alól: levő gyermek csak szülője kíséretében vándorolhat ki Amerikába. Az apa, akit a rendőrség eljárásáról itt lakó nővére tudósított. panaszos levelet irt a polgármesterhez és sürgős intézkedést kér, mert nagyon vágyik gyermekei után, mindamellett észébe sincs, hogy hazajöjjen érettek. — A panaszos írás a rendőrséghez került elintézés végett, innét pedig egyenesen a belügyminiszterhez, aki majd dönteni fog abba, hogy kivándorolhat-e két ilyen kislány magában Amerikába, ahol apjuk és mostoha anyjuk várják őket.

* **Szépreményű csemete.** Urán Mihályné cipésziparos neje feljelentette a náluk alkalmazott Szabó Miklós tanoncot, aki már régebb idő óta lopogatott pénzt és élelmicikkeket s mikor ma gazdája kérdőre vonta, szó nélkül ellillant.

* **Rück Károly meghalt.** Mint Gyuláról telefonálják, az ottani szanatóriumban pénteken d. u. 6 óraker hosszas betegeskedés után Rück Károly, a Szigligeti-színháznak 2 éven át volt zseniális karmestere kiszenvedett. A nagyra hivatott karmester-komponista korai halálát őszintén sajnáljuk, mert benne a színház ugyszólván pótolhatlan erőt veszített.

* **Letartóztatott bankhivatalnok.** A rendőrség tegnap délben egy óraker letartóztatta Burger 21 éves hivatalnokot, aki a Központi Kereskedelmi és Iparbank alkalmazottja volt. Burger, aki szenvedélyes löversenyjátékos, elhatározta, hogy dr Giesswein Sándor országgyűlési képviselőnek a bankban levő 18.843 korona betétkönyvét kézhez kaparítja. A takarékpénztárból ellopott egy használatlan betétkönyvet, amelybe Giesswein betéti könyvecskéjének összes tételeit beleírta és aláhamisította Schön és Krammer igazgatók nevét, végül ő maga is aláírta, mint számtiszt. Ma reggel a hamis betéti könyvet átadta Schoffer Nándor 730. számú hordárnak, azzal a megbízással, hogy a 18.843 koronás betétből 6000 koronát vegyen ki. Izgatott viselkedése annyira felűnt a hordárnak, hogy a könyvecskét nem a bankba, hanem a rendőrségre vitte el. Itt két detektívet adtak mellé, akik elkísítették a bankba ahol a hordárnak gzanatlanul kifizették a 6000 koronát. Burger a Lázár-utca 3. számú ház kapujában várta a hordárt, akitől átvette az összeget, de a detektívek a következő pillanatban nyakoncsípték és bekísítették a főkapitányságra. A megtévedt bankhivatalnok beismerte a bűncselekményt s azzal védekezett, hogy sportszenvédeye vitte a bűnös utra.

* **Jakab István hulláját megtalálták.** A 3 nappal ezelőtt öngyilkossá lett Jakab István b.-k.-száldobágyi lakos hulláját tegnap délután megtalálták a Körözsbén a Pankolits uszoda mellett. Kolti Lajos 21 éves cipészsegéd, aki már egy másik Körözsbé fuladt embert is kibuzott az idén, hosszas keresgélés után a mély vizű részen, a meder iszapjában megtalálta és felszínre hozta a hullát. A vállalkozás rendkívül veszélyes volt, mert a Körözsbé nagyon mély és sebesen örvénylő; aki kizárólag azért ment a helyszínére, hogy a hullát kihuzza, valóságos buvármunkát végzett. — A hullát megtalálta lent az iszapban, de mikor felszínre hozta, annyira megdöbbsent tőle, hogy elbocsátotta. Ekkor a hullát a Pankolits uszoda tutaja alá siklott, de a bátor buvár újra utána bukkott és kihozta. Nevezettet megjutalmazásra előterjeszti a rendőrség a városi tanácshoz.

* **Hamis egy forintos.** Popa Péter kisdombrevicai csavargó oláh ember a Nagyvásártéren Gál Istvánné korcsmájában hamis 1 forintosral fizetett tegnap délben és egy — kétségkívül jogtalan uton szerzett — nickel zsebórát kínál ugyanott eladásra. A figyelmessé lett rendőrszem Popát, aki időközben holtrészegre itta magát a hamis forintból visszakapott jó pénzen a rendőrség lezárta.

* **Kakas a rendőrségen.** Az éjjel történt ez a furcsa eset. A Széchenyi-téri kiosk előtt posztoló rendőr éjjel után arra a kellemetlen felfedezésre jutott, hogy egy kakas szüntelenül kukorékol. Egy ideig csak hallgatta, de azután kijött a béketüresből, felköltötte a kakas tulajdonosát és erélyesen figyelmeztette a törvényes következmények kilátásba helyezése mellett, hogy a kakast csitítsa le. A derék állat tulajdonosa megtett minden tőle telhetőt, ámde a kakas következetesen tovább kukorékol. A rendőr beváltotta ígését és ma reggel megtette feljelentését közszendháborítás címén a kakas és gazdája ellen.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara szerdán, július hó 15-én délután félhárom óraker saját helyiségében teljes ülést tart. Ez alkalommal több fontos kereskedelmi és ipari kérdés kerül megvitatás alá.

* **Valóságos néparadat özönlök naponta a Félix fürdőbe.** A vonatok százzámra öntik magukból a gyógyulást és üdülést kereső közönséget, a kik folyton nagyobb és nagyobb tömegekben keresik fel vármegyénk ezen világhírű hőforrásait. A fürdőtelepen a délutáni órákban oly népes és előkelő társaság verődik össze, amelyet akármelyik világfürdő is megirigyelhetné. A messzeterjedő árnyas erdei sétányokat a családok, gondos mamák szállják meg zajos, nevető gyermekcsoportokkal, a kiket a bölcs orvosok azért küldenek Félix-fürdőbe, hogy e kiváló levegőjű és fenyvesekkel borított tartózkodó helyeken gyenge szervezetüket megerősíthessék. A fürdővezetőség a nagy idegen forgalomnak megfelelően színházról is gondoskodott, amelyben legközelebb egy elsőrangú kabaré társaság üti fel tanyáját. A gyönyörű kertekkel szegélyezett park most van teljes pompájában s mindenfelől balzsamos illat fogadja az érkezőt. Az esti órákban a fürdő tényes világításu teraszán a legjobb és legkedélyesebb hangulatban szórakozik a közönség Purcsi bandájának hangulatos zene-számai mellett. Speciálitása a fürdőnek, hogy

Női divat terem.

Neuländer D. Dezső angol és francia női divatterme

Nagy-Körös-utca 3. szám.

Vidéki meghívásra saját költségemen azonnal kiutazom. Legmodernebb szabás és minden időben a legújabb divatlapok.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy nálam készülnek a legkényesebb igényeknek megfelelő zsakét kosztümök, ugy szintén francia toilették a legszebb kivitelben. A nagyrabecsült hölgyközönség szives megrendelését kérve, vagyok kiváló tisztelettel,

ezt a gazdátársadalom csoportokban szokta fölkeresni s az érdekes kolónia évről-évre zsutolásig megtölti az »Alföld« és »Békés« szállókat s kivétel nélkül gyógyultan távoznak.

x A PANNONIA-SZÁLLODA éttermében ma, vasárnap délelőtt 10 órától déli 1 óráig katonasene-hangverseny. Kitérő italok. Zóna villás reggeli Frissen csapolt sör.

* **Kérelem.** Felkérjük az n. é. közönséget, hogy Nagyvárad és Váradvelence állomásokról Püspök- és Félix fürdőbe történő utazásaik alkalmával, ha a kirándulás 24 óránál több időre nem tervezetik úgy Nagyváradon, mint Váradvelencén menettérti jegyet váltani sziveskedjenek, mert ez által a visszatéréskor a menetjegy váltás kellemetlensége elkerültetk. Kolozsvár 1908. június hó. Az üzletvezetőség.

* **Erdős és Grünfeld** cég Nagyvárad Bémer-tér Poynár palota. Női ruha készítése, vászon és kelengye fehérneműek a legjutányosabb árakban.

* **Európa mozija.** Kies fekvésű, hegyi ózondus levegőjű kerthelyiségében a szolid kiszolgálásáról és pompás konyhájáról híres Európa-szállónak remek mozgófényképek, az Apolló-mozgófénykép-színház mesésen sikerült elővételei szórakoztatják a mulatni vágyó közönséget. A széles vetítő-vásznon megelevenednek az orosz forradalom véres mozzanatai, az anarkisták, a forradalmárok bombáinak borzalmas pusztításai markáns, élethű színekkel perregnek be előttünk, majd a kacagató bohózatok és a legaktuálisabb, legújabb párisi elővételek szórakoztatják a publikumot. *Belépő-díj nincs.* Szolid kiszolgálás. Igen olcsó árak. A zenét *Pócsi Laci* teljes zenekara szolgáltatja.

* **Akar Ön jó bort inni?** akkor hiszen *Páris* Béla vendéglőjébe, ahol olcsó pénzért kitűnő konyhát, pompás borokat, szolid kiszolgálást s jéghideg finom sört talál s kellemesen eltöltheti üres óráit a rekkenő hőségben a nap izzó sugarai ellen édes menedéket nyújtó hűs kerthelyiség árnyas fái alatt.

* **Uj vendéglő.** A volt »Kecskeméty-féle« vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl Fános* vendéglős vette meg. Nagy nyári helyiségek. Kitűnő borok és frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

x KÉVEKÖTELEK pirosra festett véggel, legerősebb kivitelben 1000 drbja 10 korona 80 fillérért, elismert kitűnő minőségű kötélgyártmányaimat nagyon jutányosan, valamint mindenemű zsákot és ponyvát eredeti gyári árbau számítottok. — Mérsékelt díjért kölcsönzők egészen új zsákot és ponyvát. J WEISZ MÓR Nagyvárad, Kossuth-utca. Andrénny-palota.

* **A Náci bácsi mozija** Weisz Ignác, a *Nemzeti-szálloda* közkedvelt bérője a mai naptól kezdve esténként 15, Nagyváradon még nem látott mozgófényképet mutat be. A kizárólag jobb közönség által látogatott helyiségben jó ételek és italok szolgáltatnak fel igen olcsó árban. *Belépődíj nincs.* A zenét *Varga Stefi* zenekara szolgáltatja. A műsor a következő: Elvárásolt ház. — Női párbaj. — Borbély és bohóc. — Csoda-tyúk. — Poloskás kisasszony. — Dinnye hatás. — Codálatos hajnövesztő. — Csoda-

halászat. — Pajkos gyermekek. — Betörők munkában. — Fényképésznel. — Little Tich átváltozó-művész. — A menyasszony álma. — Aranybogár. — A boszorkány titka.

x MOLNAR H. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

x Panama kalapok, nyári férfi ingek és színes cipők REICHARD áruházában olcsón lesznek árusítva.

IRODALOM.

Szigligeti életrajza. A Szigligeti-Társaság titkárát és választmányát van szerencsém a f. évi július hó 14-én, kedden délután 5 órakor a Gazdasági- és Iparbank helyiségében tartandó választmányi ülésre tisztelettel meghívni. Az ülés tárgya: Sas Ede választmányi tag felebbezése a Szigligeti Edéről irandó pályamunka pályázati módosítási megváltoztatása tárgyában. Nagyvárad, 1908. július 11. *Rádl Ödön*, elnök.

ÁVIRATOK.

Magyar-Osztrák-Angol-Orosz szövetség.

Berlin, július 11. Ausztria-Magyarország nem gondol arra, hogy szövetségi háta mögött Angliát és az orosz hatalmakat megnyerje. Szó sem igaz abból, hogy a berlini nagykövet a fenti szövetség dolgábau tárgyalásokat folytatna.

Wanderbild Gladys jótékonyága.

Budapest, július 11. Széchenyi grófné Wanderbild Gladys ma levelet intézett a gyermekvédő ligához. A levélben a grófné tudatja a ligával, hogy a nyári szünetre 20 árva gyermeket elfogad. A gyermekeket a remetei Vasgyár birtokra fogja vinni a grófnő nyaralni.

Sztrájkoló egyetemi tanárok.

Milano, július 11. Az egyetemi tanárok ma kivétel nélkül sztrájkba léptek. Az egyetemi tanárok már régen panaszkodnak a rossz fizetés miatt s mostanra várták a fizetésrendezést. A rendezést meg is kapták, azonban ez nem volt kielégítő, mire mindnyájan sztrájkba léptek.

Bojkottált magyargyalázó lap.

Győr, július 11. Békefi Dezső hírlapíró a Győri Naplóban felhívást intézett a Die Unskele című magyargyalázó lap bojkottálására. A felhívásra az összes győri kávéházak az este megjelenő szeny-

lapot röglön visszaküldték és az előfizetésről lemondtak.

A lelőtt rajzoló.

Lemberg, július 11. Lodzban tegnapelőtt az utcán egy rendőr minden ok nélkül lelőtte Maly Ede 28 éves osztrák illetőségű festőt és litografust. Tegnap a varsói osztrák-magyar főkonzulátus titkára Lodzba ment, hogy az eset miatt az ottani hatóságoknál interveniáljon. A vétkes rendőrt egyelőre felfüggesztették állásától.

A fumei tengeréssztrájk.

Fiume, július 11. Ma reggel két torpedónaszád érkezett ide, melyek épp most postaküldeményeket és csomagokat raknak be továbbítás végett. Délben egy harmadik torpedónaszád érkezését várják, mely Dalmácia részére fogja a postaszolgálatot elvégezni. A fűtők és altisztek tegnap ülést tartottak, melyen a sztrájkolókkal szolidárisnak jelentették ki magukat. Az Ungaro-Kroata ma a Hegedüs Sándor nevű gőzöst egy kikötőkapitány parancsnoksága alatt utnak akarta indítani. Velencebe, de a legénység megtagadta a szolgálatot és a hajó Fiumében maradt. — A kapitányok klubja ma reggel ülést tartott, mely ülésen Klein, az Adria hajótársulat főfelügyelője is résztvett. A főfelügyelő ama kérdésére, hogy az Adriának egy gőzöse a felhalmozott árukat elviheti-e Dalmáciába, a kapitányok tagadó választ adtak és kijelentették, hogy teljesen szolidaritásban állanak a sztrájkolókkal.

A szerb zavarok.

Belgrád, július 11. Ugy itt, mint az egész országban teljes a nyugalom és nincs semmiféle ok az aggodalomra. A Pravda című haladópartii lap szenzációs cíes cikke, hogy Péter király a lemondás eszméjével foglalkozik, itt nagyon keyés figyelmet keltett.

Belgrád, július 11. Az ó-radikálisok klubjának bizottsága éjjeli ülést tartott és megbeszélte a helyzetet, valamint azokat az engedményeket, melyeken a megegyezés érdekében az ifju radikálisoknak tenni hajlandó. A hangulat egyáltalán nem békés. Attól tartanak, hogy a kabinetalakítás nem sikerül és ezzel a helyzet újra kiélesedik.

A párisi építészek a munkások ellen.

Páris, július 11. A köz- és magánépítkezések vállalkozói a parciális sztrájkra való te-

Agárdi István mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen **butorfestésekre** igen nagy súly fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is.

Ezenkívül nálam házi szükséglethez kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolódás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát, melyet eddig irányomban tanusított, ugy ezután is kiérdemelni óhajtom.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanuló felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

189

Tisztelettel **Agárdi István,** mázoló és butorfestő.

kintettel, hogy nagyobb számu vállalatra a ménkások szervezete kimondta a közeli sztrájkot s mert az összes vállalatok munkásai között anarchikus állapotok uralkodnak, elhatározta az aratási időszak alatt az üzem lassankénti beszüntetését.

A marokkói zavarok.

London, július 11. E hó 6-iki távirat szerint Abdul Aziz 3000 tőnyi gyalogság, valamint iőbb üteg élén Rabatból Marakesbe szángékozik vonulni. Egy másik csapatának Mogadorból kellene Marakesbe indulni, hogy vele egyesüljön. Tangerből a szultán kincstára fél millió pezettát kapott, amely a katonai zsoldok kifizetésére fog felhasználtatni.

Z E N E.

Modern magyar zenede Nagy-Váradon.

Ha van cím és elnevezés, amely teljes programot foglal magában: úgy a fenti cím okvetlen az. Igaz, hogy egyelőre tulsok idealizmus és optimizmus van benne; de ezzel szemben van benne sok sok hazafiasság és jó adag kultúra. És oly nagy perspektíva, ami egyelőre beláthatatlan.

Nékem, amikor ezeket a sorokat rogom, lelki szemeim előtt ott lebeg a zenélő Magyarország, még pedig az okosan, becsületesen, magyarul zenélő Hungária. Mert: mint mindenben, úgy a zenében is, de: mindenekelőtt a zenében kell a magyarság, az erős magyar faj érzés.

Ezzel a perspektívát már megérzékítettem; és ez: a magyar műzene, illetve mindenekelőtt magyar zenészgeneráció megteremtése. És ezzel egyttal a program többi pontjai is érthetőkké válnak: az az idealizmus és optimizmus és kultur-hazafiasság, amelyek ennek a távoli perspektívának a kiderítéséhez igen nagy mértékben szükségesek. En érzem, hogy ez a hang még mindig igen tárgyilagos és hideg, a tárgy fontos szépségeihez és szép fontosságaihoz képest, de azért igyekszem legalább ennyi lelkeséggel Nagyvárad kedves és műértő, s pártoló közönsége figyelmét egy nagy pedagógusra és művészre felhívni és ez: Kürschner Manó, aki a fent kitéjtett programmal jött le közénk erős fiatalok közé Váradra. A programja mellé hozott a tarsolyában két szép diplomát: hegedűművészi és zenetanári kitűnő képesítést (Hubay.) Es ezenkívül hozott még merész fiatalságot (egészben 24 esztendő) és akaraterőt, sok modernséget a pedagógiában és ritka szép praktisztikában és tanításban egyaránt. Zeneintézetét, amely a jelentkezők számához képest fog megnyitni, a legmelegebben ajánlom a nagyvárad megértő publikumnak.

Mert itt nem arról van szó elsősorban, hogy ifju képzett magyar művész-tanárok tanítsák és képesítsék-e a magyar fiukat és leányokat, vagy pedig cseh származásu uri emberek, akik a zenével foglalkoznak (és itt nem gondolok Vömácska urra, akiről készséggel ismerem el, hogy kitűnő zongorakísérő.) Hanem elsősorban arról van szó, hogy ha lehet egy ilyen szépcélú zenedéje Aradnak, akkor százszor előbb és inkább lehet Nagyváradnak, amely intelligencia, megértés sokat tudás és még többet tudni-akarás dolgában sokkal szebb arányokban halad, mint éppen Arad.

Kürschner Manó intézetét ismételtelen ajánlom a zenekedvelő közönség figyelmébe és ismétlem, hogy zenedéje egyelőre beláthatatlan lendületet ad városi kultur életünknek, a remélt felkarolás esetén.

Mezey Zsigmond.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Irta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(79)

— Jól jó, — nyugtatá meg a tábornok, — mindent elintéztek. Nem lenne oly szives visszatértemet itt bevárni, — szolt gróf Traynhoz s azzal kísietett.

Egy percig nesztelen, mély csend uralkodott, aztán Sterzl, alig hallhatóan, beszélni kezdett:

— Tudja-e már, hogyan történt, gróf Truyn?

Truyn lehajtá fejét.

— Hát te, Zini? — kérdé Sterzl, szomorú tekintetével a lányka halvány arcát keresve.

— Én csak azt mondom, hogy te szenvedsz, — felelé az, — nekem ez elég.

— Oh Zini?

Sterzl lélekzet után kapkodott, kezét kinyújtá Zinka után és hörögve, alig érthetően szolt:

— Zini, . . . pillangóm, . . . én vagyok oka mindennek . . . én rontottam el szerencsédet . . . egyedül csak én . . .

A lányka csittította, simogatta:

— Ne igazd fel magad, . . . susogá szeretetteljesen föléje hajolva, . . . hagyd ezt mind, míg jobban leszesz . . . hiszen jól tudom, hogy szeretsz, hogy a menyuei csillagokat is rám raknád, ha csak hozzájuk férhetnél.

Kinos nyugtalanság vett erőt a betegen.

— Nem, Zini, nem . . . Megkaphattad volna a csillagokat . . . — tördelte kurtán, kinos erőttetéssel, — a legszebb csillagokat . . . Sempály nem volt hibás . . . csak én . . . a herceg már értesülve volt . . . de . . . én . . . ingerült valék . . . megfeledeztem magamról . . . és akkor vége volt mindennek! . . . Egy csepp vizet, Zini . . . kérlek . . .

Vizet nyújtott neki és a beteg mohón itta. A kezét, melylyel nővére szelid erőszakkal ajkait a további szólástól tartóztatni akarta, eltaszította magától és indulatosan, bár igen halk hangon folytatá:

— Meg kell neked mondanom, különben megszakad a szívem . . . Ott az íróasztalomban gróf . . . balra, a kis fiókban . . . van egy levél Zinkához . . . adja oda neki.

Gróf Truyn teljesíté kívánságát. A levél le volt pecsételve és Sterzl szép, kemény írásában Zinkának volt címezve. A lányka kibontá — a borítékban a levél volt, mit Sempály Frascatiba való kirándulása előtt írt. Azon esetre, hogy ha csak halála után találta Zinka kezéhez jutni, Sterzl néhány magyarázó szót mellékel.

A lányka olvasott. A haldokló aggályosan követte arcának netán váltakozó kifejezését; de az cseppett sem változott. Sempály szavai átsiklottak szívére, a nélkül, hogy érinthették volna. Miután befejezte az olvasmányt, hallgatva nézett fivérére. Két vörös folt égett fehér arán.

— Én a levelet . . . későn . . . kaptam . . . — szolt kétségbeesetten Sterzl; — a tábornok . . . majd elmondja, . . . hogy

jött . . . minden . . . elvesztettem a . . . fejeimet — de . . . megkíméltem őt! . . . Azért . . . bocsáss meg . . . és tegyetek úgy, . . . mintha soha sem . . . léteztem volna . . . Csak akkor . . . lesz nyugtom . . . a sírban, . . . ha tudoi fogom, . . . hogy . . . te . . . boldog vagy! . . .

Zinka még mindig hallgatott; szemei igen setétekre váltak, de nem az elveszett boldogság utáni bánat égett bennök. Egyszerre ketté tépte a levelet és a szőnyegre engedé hullani foszlányait.

— És ha tiz levelet irt volna, — kiáltá, — ez már nem változtatna semmit. Ne busulj, Cecil, — elmúlt! Még ha semmi akadály sem léteznék köztünk, nem lehetnék többé felesége. Nem szeretem többé! — Oly kicsinyesnek tetszik melletted!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 óraker. —

Budapest, július 11.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 óraker. —

Budapest, július 11.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. július 11.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	94.50
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	689.50
London vista	—	240.—
Páris vista	—	95.50
20 márkás arány	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	19.09
Német birodalmi márka	—	117.62

Ujabb sáska pusztítás a székelyhidi járásban. A székelyhidi járásból riasztó híreket kapunk a sáskákra vonatkozólag. Legujabban Kóly és Érolaszi községek határában lépett fel a sáska. A pusztító rovar a vetések közé is bement ahol nem lehet pusztítani. A megfertőzött területekre miniszteri kiküldött is kiutazott azonban a pusztítást nem tudta foganatosítani, mert a sáska már teljesen ki van fejlődve. A miniszteri kiküldött kijelentése s e szerint a jövő évben nagyon nagy tömegben fog fellépni a sáska.

A szerkesztőnért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

A NAGYVÁRADI FÜRDŐK UJ MENETRENDJE.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖK-FÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 01	10 01	2 21	5 01	6 52	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 45

PÜSPÖK-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	7 49	10 37
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 42
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 11	10 11	2 31	5 11	7 02	9 38
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 17
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 27
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 34

Kovács József

katonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság

Felhívás.

A közgazdasági bank r.-társaság 1908. május 10-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy alaptőkéjét 100,000 koronáról 2000 drb. új 200 kor. azaz kétszáz korona névértékű részvény kibocsátásával.

500,000

azaz ötszáz ezer koronára emeli fel s egyúttal a régi 100 drb. 1000 korona névértékű részvényeket 5000 drb. új egyenként 200 azaz kétszáz korona névértékű részvényre kicseréli.

A 2000 drb. új 200 kor. névértékű részvény kibocsátása a következő módokat mellett történik:

- 1) a részvényesek az új részvényre elővételi joggal bírnak.
- 2) az új részvényesek az 1909. évi üzleti jövedelemben, a régi részvényekkel egyenlő arányban részesednek.
- 3) a részvényesek elővételi jogukhoz való igényüket, részvényeiknek lebélyegzés végett az intézet helyiségében való bemutatásával legkésőbb május hó 31-ig gyakorolhatják.
- 4) a részvények értékében a jegyzéskor 10 százalék azaz husz-husz korona és 3 kor. kiállítás és bélyegdíj fizetendő.
- 5) A fentmaradó 90 százalék, vagyis 180 kor. a következő részletekben és határidőre fizetendő be.

1908. június hó 1-én	30 korona
> július hó 1-én	20 >
> augusztus hó 1-én	30 >
> szeptember hó 1-én	20 >
> október hó 1-én	30 >
> november hó 1-én	20 >
> december hó 1-én	30 >

6) A befizetések után f. év végeig 5 százalék kamat lesz megtérítve s a befizetések természetesen egy összegben, vagy nagyobb részletekben is teljesíthetők.

Közgazdasági Bank
Részvénytársaság.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Debrecenben.

Pályázati hirdetmény.

Nyirbogdány állomás felvételi épületének bővítésére és átalakítására ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a kellőleg kiállított és felbélyegzett ajánlatok legkésőbbben folyó évi július hó 17-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőségének titkárságánál benyújtandók.

Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

A tervrajz a szerződési tervezet és a feltevések a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségénél Debrecenben (Piac utca, 18. sz. II. emelet 19. sz.) vagy a nyiregyházi osztálymérnökségünk irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati költségszámítás két koronáért megszerezhető.

Az ajánlatok borítékai a következő felirással látandók el:

»Ajánlat Nyirbogdány állomás felvételi épületének bővítésére és átalakítására.«

Bánatpénz fejében legkésőbbben f. évi július hó 16-án d. e. 11 óráig 800 azaz nyolcszáz korona teendő le készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál. A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de névértékét meg nem haladható értékben fogadtatnak el. Az üzletvezetőség tartatja magának az ajánlatok között a szabad választás jogait.

Debrecen, 1908. június hó.

Az üzletvezetőség.

Kelemen Béla

könyvkötészete

NAGYVÁRAD,

Nagypiac-tér,

(Andrényi-palota.)

UJ!!

UJ!!

SZEPESY ANDOR

angol uri-szabó szalonja megnyilt.

Raktáron vannak a legdivatosabb szövetek. Kivánatra a mintákkal házhoz megyek.

Kolozsvári-utca

Templom tér.

Nagyvárad város adóhivatalától.

7666—1908. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy az I-ső kerület vagyis olasz városrészben lévő nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozólag 1908. évre szerkesztett és az adó-kivető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat magában foglaló lajstrom a városházánál a városi adóhivatal 22-ik sz. szobájában f. évi július 11—18-ig 8 napi közszemlére kitétetett, a hol a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti.

Figyelmeztetm az adóköteles társulatokat, hogy amennyiben a javaslat ellen észrevételeik volnának, azokat a tárgyalás előtti napokon a kincstári képviselőnek szóbelileg (a Pénzügy-palota II. emelet 26. sz. szoba) előadhatják, hogy így minden felesleges írásbeli tárgyalásoknak és hosszadalmas felelőzéseknek lehetőleg eleje vételessék.

Az adótárgyalás 1908. évi július 31-én d. e. 8 órakor az adó-kivető bizottság (Tisza Kálmán-téri etemi leányiskola II. b. sz. tanterme) helyiségében fog megtartatni.

A tárgyaláson minden érdekelt megjelenhet, esetleg jogának megvédése végett kellőleg bélyegezett meghatalmazással mást megbízhat.

A meg nem jelenés azonban az adó megállapítását nem akadályozza.

Nagyvárad, 1908. évi július 8-án.

Lukács Ödön,

tanácsos.

Friedländer I. Izso

angol uri-divat szabó

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 14.

Értesitem az igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy a tavaszi és nyári idényre a ruhaszövet különlegességeim megérkeztek és azokból állandóan nagy raktárt tartok. Kivánatra mintákat házhoz küldök.

Angol, skót és belföldi különlegességek.

Pontos kiszolgálás. — Modern szabás.

Izléses munka.

Felhívás.

Felkérjük mindazon t. részvényeseinket, kik 200 korona n. é. részvényeiket 400 koronás részvényekre még ki nem cserélték, hogy azokat a legrövidebb idő alatt intézetünk pénztáránál, kicserélés végett átadni, illetve beküldeni sziveskedjenek.

Központi takarékpénztár
részvénytársaság.

GLEICHENBERG KLIMATIKUS GYÓGYHELY.

Stájerország.

Nyári évad: Május 15-től október 1-ig

Felalpin jellegű legkedvezőbb klimatikus viszonyok.

Gyógyjavalkatok: légzőszervek, (hurut, asztma emphysema,) szívizom betegség e idegbajok, rekonvalescentia.

Gyógyeszközök: inhalációs és pneumo-terapie, szén-savas fürdők, hidegvízgyógyintézet, gyógygimnasztika, napfürdők stb.

Gyógyforrások: Konstantin, Emma-forrás, Johannes kut, Klausenforrás.

Gazdagon illusztrált prospektusokat küld, lakás- és kocsikról gondoskodik a fűtőigazgatóság. 210

Valódi brünni szövetek

1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3-10 m. hosszú teljes férőruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 korona
	1 szelvény 10 korona
	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalódot, selyem-kamagart stb. stb. gyári áron küld a miht megbízható és szolid cég mindenütt ismert postógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brunn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, na szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.

Szabott, legolcsóbb árak. Őriást választék.

Mintáid, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

„Keleti pályaudvar“

Nagy szálloda.

Budapest, Thököly-ut 181 szám.

Villanyvilágítás, fürdők a legmodernebbül berendezve.

Mérsékelt árak

Tulajdos: **HILRSCH SAMU.**

Tátray Sándor

vasöntő, épület és műlakatos műhelye

Elvállal épületvasalást, vízvezeték berendezést villanyvilágítási, closett- és fürdőszoba-felszerelést, épület és sűrűcs készitést

valamint vasöntést, eszterga munkát, gyalulást, gőzkazán és mindennemű gépek javítását, gépalkatrészek, fémrészletek, csapágyak, transmissziók öntését és megmunkálását gyorsan és jutányos áron.

Nagyváradon.

Teleky-utca 35. sz. a. 300

Mérlegképes könyvelő

német, angol levelező prima ajánlatokkal egész vagy fél napra foglalkozást keres. — Cim a kiadóban.

BETON VÁLLALKOZÓ

szives figyelmébe ajánlom a T. K. építész és építő uraknak, hogy vállalkozom egyszerű munkáktól legdiszesebb kivitelig, ugymint Terrázó, vasbeton, cément, burkolatok. Rendelésre készítek márványutánt, szokli vagy kör és függő lépcsőket, ugy Rabic falhoz gipsztáblák készitését cementből. Fürdőkád, vízmedencék és földalatti csatornák levezetését lelkiismeretesen és jutányosan készítek. Kész betonesőveket eladásra tartok 10 és 15-ös 20-as 30-as belméretekben. A nagyérdemű közönséget értesitem, hogy levélbeni fel-szólításra ugy vidéken, mint helyben készséggel megjeleneik. Becses pártfogásukat kérve,

kiváló tisztelettel. 259

BODÓ SÁNDOR cementező-mester

Nagyváradon, Vitéz-u. 18. sz.

FAZEKAS KÁLMÁN

adásvételi közvetítő- és okmányszerző irodája
Kapuczinus-utca 5. szám. (Földszint 5.)

Néhány szó arról, hogy mivel foglalkozik a

Fazekas Kálmán irodája.

A Fazekas Kálmán irodája Nagyváradon Kapuczinus-utca 5. sz. alatt megszerez nagykorusítási engedélyeket, katonaköteles ifjak részére, akik sorozáson túl nincsenek nősülési engedélyeket, nem magyar hangzásu neveknek névváltozási engedélyeket, külföldre szóló utleveleket és hajójegyeket.

A magukat önállósítani akaró kereskedők és iparosok részére iparigazolványt vagy egyéb hatósági engedélyeket.

Megfigyeléseket eszközöl kényesobb természetű családi ügyekben és kívánatra leutazik bármelyik vidékre is.

Elfogad mindennemű munkák szép kivitelbeni lemásolását több példányban is.

Fölvesz házak, szőlők, földek, adásvételek közvetítését.

Lebonyolít gyorsan jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket valamint váltó kölcsönöket.

Ezen iroda ma Nagyvárad legsikeresebb adásvételeket hirdető-, közvetítő-, tudakozó- és okmányszerző-irodája Kapuczinus-utca 5. földszint 5. szám.

POVAZSÁN JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata

Nagyváradon, Városi bazárépület színházi oldal.

Tervez és készít:

mindentéle erős és gyenge áramu villamos munkálatokat, u. m.: csengők, házi és szabad távbeszélők, dynamók, motorok, ivlámpák, világítási és

:: villamhárító berendezéseket ::

lelkiismeretes kivitelben jutányos árban. Jótállás a teljesített munkáért. Költségvetés díjmentesen.

Telefon 525.

257

Az ó palotai kertészet részvénytársaság

keres

konyhakerli terményeinek piaci elárusítására egy tisztességes és óvadékkal rendelkező asszonyt százalékos fizetés mellett. Bővebbet Aradi-ut 33. szám alatt.

Nyári vendéglő.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint az előnyösen ismert **Karger-féle vendéglőt átvettem** és megnyitottam.

Egyetlen vendéglő a hegy tövében.

Állandóan frissen csapolt kőbányai sörök, országos hírt borok. — Hideg és meleg ételek.

Figyelmes kiszolgálás. — Tekepálya.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Reskoványi László,
bérlet.

Sebő Imre könyv- és papirkereskedő NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Ajánlja a következő törvénykönyveket az érdeklődők szives figyelmébe:

A büntetőtörvények és a bünvádi prrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t.-c.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. módosítása és kiegészítése.

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvénycikk.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t.-c. módosításáról.

A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t.-c.

Katona zene!

Ma vasárnap d. e. 10-16!1-ig a

Bazár kertben katona zene

hangverseny, szabad bemenet,

különö konvba, frissen csa-

polt barna és világos sör

:: kapható ::

tisztelettel a

Bérlő.

Szülők figyelmébe!

A legsz. Megváltóról nev. nővérek
nevelőintézetében

Rohoncson (Vas megye, vasuti állomás) a jövő iskolai évre felvétetnek 6-18 éves, kath. vallású leányvöendékek teljes ellátásra havi 30 koronáért. Különösen ajánlható ez a kies, egészséges hegyi vidéken fekvő intézet azon szülőknek, akik leányaikat polgáriasan neveltetni s a német nyelvre gyakorlatilag taníttatni akarják. Az intézetben van elemi és felső népiskola (a polgári leányiskolával), kézi munka- és zeneoktatás, német nyelvű társalgás. Bővebb felvilágosítást az igazgatóság ad.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszthető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27½, 32, 35, 40, 41, 44 ½, 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9**, ki egyszersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a Bazár épületben a volt özv. Gyurkovics Béláné helyiségében a színházzal szemben egy a modern világnak megfelelő

**fehérmű varrodát,
hímző és előnyomdát**

melyben mindentéle fehérműt legjobb kivitelben és legjutányosabban készítünk. Megrendelések teljes menyasszonyi kelenyékre elfogadtatnak.

Szíves pártfogásért esedeznek

Kronemer Testvérek.

Varró és hímző leányok jó fizetéssel ugyanott felvetetnek. — Tanuló leányok felvétetnek

Wallerstein Fülöp Fiai cég

:: Bémer-tér, Pannonia mellett ::

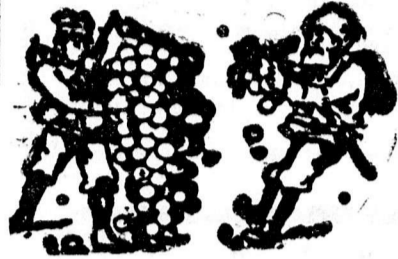
**a bekövetkezett
:: holt idényre ::**

**a rőfös áruk árait
tetemesen leszál-
litotta.**

Javitó

és pótvizsgákra lelkiismeretesen előkészít nyelv-tantárgyakból szaktanár. Cím kiadóban.

Szőlő-oltványokat

szállít,
fajtisza
ságyáért
jótállva
legdusabb
választék-
ban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**

Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő-megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, annál fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

24

Elegáns külső,

artalmas bor, finom üdítő iz és zamat jellemző pezsgőnket.

Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

24

STERN JAKAB

első nagyváradai villanyerőberendezett réz és harang-öntődéje, épület, díszbádógos és vízvezeték felszerelő.
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.
 Városi és vidéki telefon 194.
 Készít ércárut, gépfelszereléseket, fém és sárgaréz, nyersöntvények, bárminemű csen-

gök, harangok, szivattyúk, fecskendők, víz- és gőzvezetékekhez szükségeltető sárgaréz és fémmunkákat, mindennemű épület és díszműbádógos munkákat, vízvezetési berendezéseket. Saját találmányu és a m. kir. József-műegyetem által engedélyezett ACETYLEN fejlesztő készülékeimmel felszerelék városok, kastélyok, szállodák, vendéglők és magánlakásokat. Költségvetést bármely szakra díjmentesen eszközölök.

„A világ közepéhez“ címzett kert-helyiségembe a

Vénusz mozgófénykép

ma és minden este előadást tart.

:: Világhírű felvételek. ::

Szabad bemenet!!

Becses pártfogást kér

Bethlen utca.

Paizs Béla

Pénz.

Olesó

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérlését** a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finanszírozza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár, bankbizományi és hitelforgalmi iroda Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE
 Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a **Wolfram lámpát**

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér, tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek,** fényképezési lámpák, ugyancsak **5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,
ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk **villamos motorokat**

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

BENZINMOTOROK

gőzlokomobilok, utimozdonyok, gőzcséplőgépek, aratógépek, „losonczy drill“ vetőgépek, resiczai acélekék, teljes malomberendezések stb. stb.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST.

V., VÁCI-KÖRUT 32.

123

Cipők! Kalapok! A legfinomabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidő.)**

Kizárólag saját készítményű férfi és fiú ruhák készen és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batizsokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divaos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját te. meső, kitűnő boraival, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű korthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép kereteket készítenek olcsón és gyorsan

== SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében ==
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehéreneműt szereti, adja azt mosás

és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,**

NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a mosni való ruhaneműk a gőzmosóda kihordói által bárholon elvitetnek és pontosan hazaszállítanak.
Városi és vidéki telefon 398.

Paplan, macrác, szalmazsákok, paplanlepedő, párnahuzat toll állandóan kapható az **Agyneű raktárban**
Kossuth u. 12.

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.

Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, Hptól-turó, sajtok, szalámi és főtt prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

**Jégszekrények
Permetezők ..
Gumicsövek ..**

Tarsoly és Misztó
vaskereskedésében a »Vasemberhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

Színház-utca Adorján ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazar-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a leggyorsabbtól a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!

!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
== czipész ==

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabású uri és női cipőket. Alapított 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztyűk és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kitűnő italok és ételekről gondoskodva van. Mindennap zene.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Klepner és Szigeti

polgári és katonai szabók.
Beóthy Ödön utca 35 szám.

A legutányosabb és legpontosabb kiszolgálás, ugy katonai, mint polgári ruhákban fővárosi ízlés szerint, állandóan a raktár katonai felszerelésekben. Szíves pártfogást kérnek a tulajdonosok.

GELBERG A.

uri divat szabó
Beóthy Ödön-utca 21. sz.
állandó raktár a divat-
tesőbb kelmékből.

Modern szabás! Pontos kiszolgálás!

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boozonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.

Tisztelettel
VERES JÁNOS fodrász.

KOVÁCS JÁNOS

elsőangu cukrászati speciálista

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet
Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blons és Pongyola Kizárólag Vajda és Róna cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarok.

Saját termésü

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.

Asztali borok » » 36—40

Pecsenye borok » » 50—60

Kilónó rác ürmös » » 50 kr.

Steitner István, Kapucius utca.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piacon KEPES DEZSŐ

órás és ékszerész üzletében a legolcsóbbat lehet órát, ékszer és gramofont pontosan, jótállás mellett javítani. Ugy szintén elismert a legolcsóbban csak ott lehet mindenféle fűtő, zseb, inga-órát és kina-ezüst tárgyakat beszerezni.

Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső, NAGYVÁRAD, Kispiacon-tér.**

Ujváry Vilmos bádigos

Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.

Készítek bármilyen dolgot pontos és szakszerű kivitelben a legszolidabb árak mellett.

Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)

Szaniszló-utcai oldalon.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!

Van szrencsem a n. é. közönség b. figyelmét felhívni, miszerint a Szacs-vay-utca 34. sz. alatt egy mosó- és fenyvasaló tisztító intézetet nyitottam s ahol csipkefogókat és férfi-ruhák tisztítását valamint mindennemű ruhákat a legolcsóbban s a legpontosabban elvállalok. Kivánatra házhoz is küldök a ruhát átvenni s azt vissza is szállítom. A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradtam tisztelettel
LENER CZILI.